

ZÁKLADNÍ POJMY FINANČNÍ MATEMATIKY

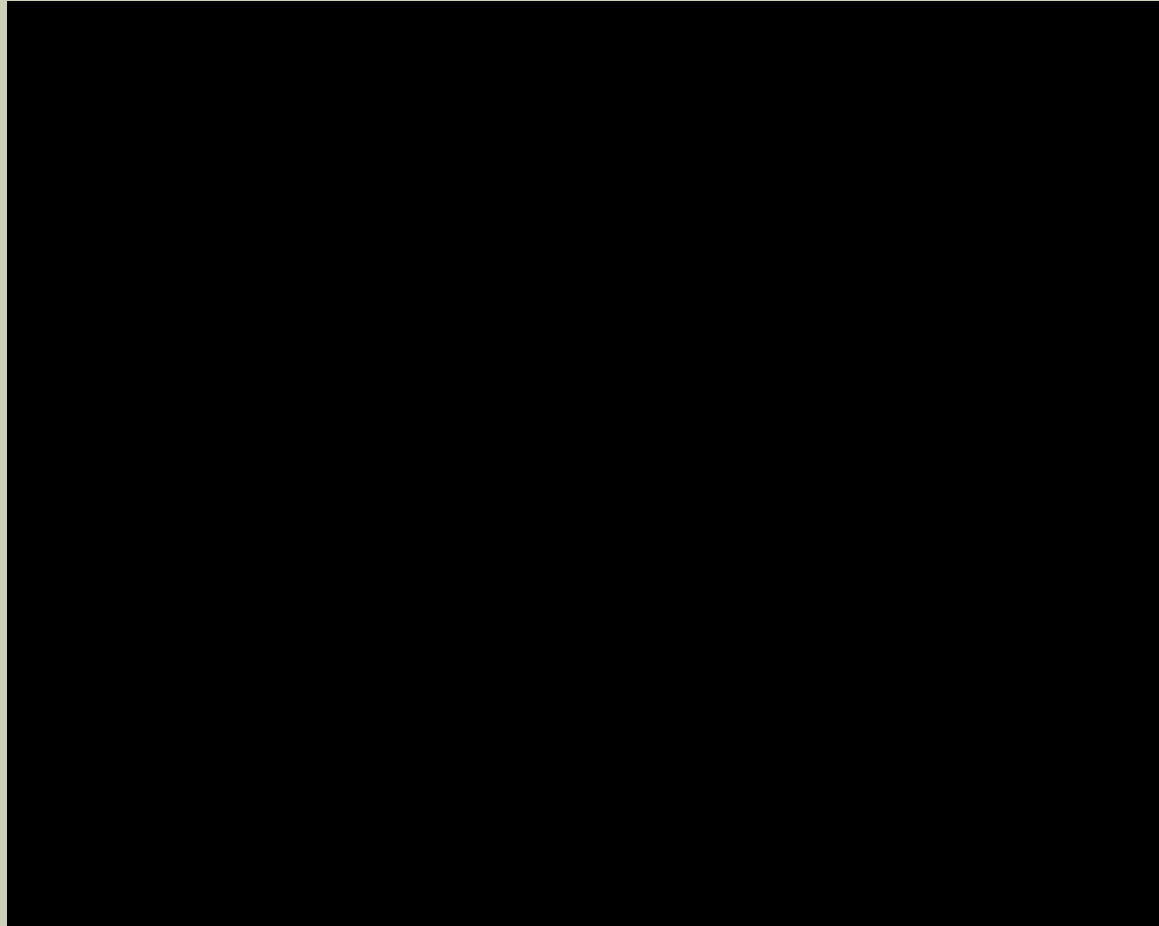
Finanční
matematika 1

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Název školy	Gymnázium, Šternberk, Horní nám. 5
Číslo projektu	CZ.1.07/1.5.00/34.0218
Šablona	III/2 Inovace a zkvalitnění výuky prostřednictvím ICT
Označení materiálu	VY_32_INOVACE_Něm01
Vypracoval(a), Dne	RNDr. Marie Němcová, 1. 7. 2013
Ověřeno (datum)	14. 2. 2014
Předmět	Matematika
Třída	4. B
Téma hodiny	Finanční matematika 1 (FM 1)
Druh materiálu	Prezentace
Anotace	Prezentace je určena pro 4. ročník gymnázií. Jedná se o úvodní prezentaci, v níž si studenti zopakují základní pojmy z finanční matematiky, které probírají taky v předmětu Základy společenských věd. Tato prezentace je doplněna videem.

ÚVODNÍ VIDEOKURZ

ZÁKLADNÍ POJMY

Úrok

- Pokud věřitel půjčí peníze dlužníkovi na nějakou konkrétní dobu, pak úrok je *odměna* pro věřitele za tuto půjčku. Pro dlužníka je úrok naopak *cena*, za kterou si peníze (kapitál) mohl od věřitele půjčit. Úrok značíme u .
- Úrok by měl z pohledu věřitele:
  - zohledňovat náhradu za dočasnou ztrátu kapitálu,
  - krýt rizika spojená se změnami kapitálu (např. inflací),
  - zohledňovat rizika spojená s nesplacením kapitálu v patřičné výši a v patřičné době.

ZÁKLADNÍ POJMY

Úroková sazba (úroková míra)

- Terminologie je zde nejednoznačná. Termín *úroková sazba* se obvykle používá, pokud jde o sazbu vyhlášenou nějakým subjektem (např. bankou). Pojem *míra* se používá při výpočtu veličiny z jiných veličin. Zde budu převážně používat termín *úroková sazba*.

■ Podle způsobu vyjádření rozlišujeme:

p ..... sazba vyjádřená v %,

- p.a. (per annum) – roční úroková sazba,
- p.s. (per semestre) – pololetní úroková sazba,
- p.q. (per quartale) – čtvrtletní úroková sazba,
- p.m. (per mensem) – měsíční úroková sazba,
- p.d. (per diem) – denní úroková sazba,

i ..... sazba vyjádřená jako desetinné číslo, $i = p / 100$.

ZÁKLADNÍ POJMY

Daň z úroku

- Je procentuální část úroku, jejíž výši určuje pro jednotlivé vkladové produkty stát a která se taky státu odvádí.
- Pokud není uvedeno jinak, budeme uvažovat 15% z dosaženého úroku.

ZÁKLADNÍ POJMY

Standardy

Pro výpočet úrokové doby se v praxi používají různé *standardy*:

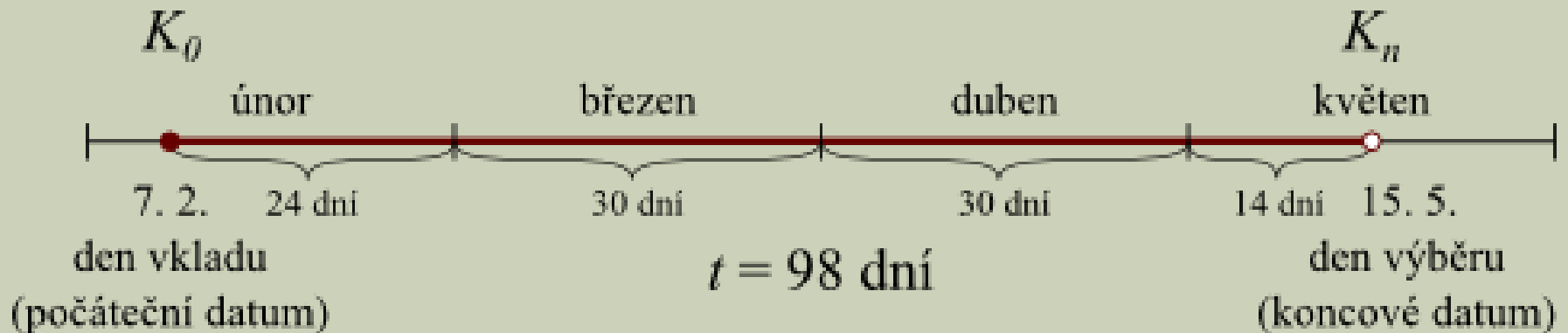
- 30E/360 (evropský standard, obchodní či německá metoda),
- 30A/360 (americký standard),
- ACT/360 (mezinárodní standard, francouzská metoda),
- ACT/365 (anglická metoda).

STANDARDY

30E/360 (evropský standard, obchodní či německá metoda)

- $n = t / 360$,
- $t = 360 \cdot (R_2 - R_1) + 30 \cdot (M_2 - M_1) + (D_2 - D_1)$.
- D ..... den,
 M ..... měsíc,
 R ..... rok,
 D_1, M_1, R_1 ..... počáteční datum,
 D_2, M_2, R_2 ..... koncové datum.
- V čitateli je *počet dnů* úrokové doby. Všechny měsíce se počítají s 30 dny. Ve jmenovateli je uveden rok s 360 dny. Pokud D_1 či D_2 je rovno 31, pak se do vzorce dosazuje 30. Symbolicky zapsáno:
- $(D_1 = 31) \Rightarrow (D_1 = 30)$,
 $(D_2 = 31) \Rightarrow (D_2 = 30)$.

PŘÍKLAD: SPOČÍTEJTE ÚROKOVOU DOBU, PO KTEROU JE VKLAD ULOŽEN, POKUD DEN VKLADU PŘIPADÁ NA 7. 2. A DEN VÝBĚRU NA 15. 5. TÉHOŽ ROKU.

$$t = 30 \cdot (5 - 2) + (15 - 7) = 30 \cdot 3 + 8 = 90 + 8 = 98 \text{ dní.}$$

Problém s „krajními dny“ řeší vzorec automaticky. Díky výpočtu pomocí rozdílu dvou dnů je započítán z krajních dnů pouze jeden.

Microsoft Excel Pro výpočet úrokové doby t ve standardu 30E se používá funkce **ROK360** s třetím parametrem nastaveným na PRAVDA. Následně se získaná doba t ve vzorci vydělí 360.

STANDARDY

30A/360 (americký standard)

- Standard je podobný standardu 30E/360. Liší se od standardu 30E/360 maximálně o jeden den. Pokud poslední den vkladu připadá na 31. den v měsíci a zároveň první den vkladu není 30. či 31. den v měsíci, pak se počítá i poslední den vkladu, tj. 31. den. Symbolicky zapsáno:
- $[(D_1 \neq 30) \wedge (D_1 \neq 31) \wedge (D_2 = 31)] \Rightarrow (D_2 = 31)$.
- Ve jmenovateli je uveden rok s 360 dny.
- **Microsoft Excel** Pro výpočet úrokové doby t ve standardu 30A se používá funkce **ROK360** s třetím parametrem nastaveným na NEPRAVDA. Následně se získaná doba t ve vzorci vydělí 360.

STANDARDY

ACT/360 (mezinárodní standard, francouzská metoda)

- V čitateli je *skutečný počet dnů* úrokové doby. Ve jmenovateli je uveden rok s 360 dny.
- **Microsoft Excel** Pro výpočet úrokové doby t ve standardu ACT lze použít rozdíl dvou dat zadaných pomocí funkce DATUM. Následně se získaná doba t ve vzorci vydělí 360.

STANDARDY

ACT/365 (anglická metoda)

- V čitateli je *skutečný počet dnů* úrokové doby. Ve jmenovateli je uvedena skutečná délka roku 365 dnů (366 dnů v případě přestupného roku).
- **Microsoft Excel** Pro výpočet úrokové doby t ve standardu ACT lze použít rozdíl dvou dat zadaných pomocí funkce DATUM. Následně se získaná doba t se ve vzorci vydělí 365 či 366.

POUŽITÁ LITERATURA

- ODVÁRKO, Oldřich. *Úlohy z finanční matematiky pro střední školy*. 1. vyd. Praha: Prometheus, 2005, 198 s. Učebnice pro střední školy (Prometheus). ISBN 80-719-6303-8.
- RADOVÁ, Jarmila, Petr DVOŘÁK a Jiří MÁLEK. *Finanční matematika pro každého*. 8. rozš. vyd. Praha: Grada, 2013, 304 s. Finance (Grada). ISBN 978-80-247-4831-3.
- [Http://web2.mendelu.cz/pef_118_video/lekce_1.php](http://web2.mendelu.cz/pef_118_video/lekce_1.php) [online]. [cit. 2014-02-02].